

گزارش صندوق بین‌المللی پول از راهکار دولت‌ها برای مواجهه با بحران کووید ۱۹

کرونا بحرانی شبیه به جنگ

گروه اقتصادی/ صندوق بین‌المللی پول در

گزارشی به بررسی بحران کرونا پرداخته و آورده است که بحران حاصل از بیماری همه گیر کرونا از جهاتی بسیار شبیه به جنگ است.

این گزارش سیاست‌هایی که دولت می‌تواند برای مدیریت بحران به کار گیرد را تشریح کرده و آورده است دولت‌ها باید بتوانند به منظور جلوگیری از ایجاد اختلال در زنجیره تأمین، از بروز تورم در مرحله اضطراب (قرنطینه) و بهبود جلوگیری کنند. اگر اقدامات مربوط به کنترل بیماری و مدیریت آسیب‌های ناشی از آن موفقیت‌آمیز باشد پس از پایان بحران می‌توان بر سیاست‌های محرک اقتصاد تأکید کرد. در این شرایط دولت باید خود را برای خروج از اقتصاد هم آماده کند.

به گزارش «ایران»، صندوق بین‌المللی پول با انتشار گزارشی تحت عنوان «سیاست‌های اقتصادی برای مبارزه با جنگ کووید ۱۹» کووید ۱۹ را به جنگ تشبیه کرده و آورده است، بیماری همه گیر کووید ۱۹ بحرانی بسان سایر بحران‌ها نیست. هرچند از زاویه‌ای به نظر شبیه به یک جنگ می‌آید و البته از بسیاری جهات نیز همانند آن است، همچنانکه افراد در آن می‌میرند و در خط مقدم آن نیز متخصصان حوزه درمان و دارو هستند. همچنین افرادی که در بخش خدمات ضروری مشغول به فعالیت هستند مانند بخش «توزیع مواد غذایی»، «تحویل» و «خدمات عمومی» شبانه‌روز تلاش می‌کنند تا خدمات ضروری مورد نیاز جامعه در دسترس قرار گیرد. در این جنگ سربازهای پنهانی هم وجود دارد، همان‌هایی که در خانه با این بیماری همه گیر مبارزه می‌کنند و نمی‌توانند در تولید مشارکت داشته باشند.

در جنگ‌ها معمولاً هزینه گسترده‌ای که برای تسلیحات به کار می‌رود، منجر به تحریک فعالیت‌های اقتصادی می‌شود، در عین حال تلاش‌ها بر تضمین ارائه خدمات اساسی بر مردم است. به طور کلی در بحران جنگ شرایط پیچیده است ولی یک ویژگی مشخص هم دارد و آن افزایش سهم نقش دولت در عرصه است.

به نظر این گزارش، میزان موفقیت در مدیریت بحران به سیاست‌های اخذ شده طی

شوک بزرگ به بازار جهانی نفت

کاهش ۲۰ میلیون بشکه ای تقاضای نفت از سطح بازار

گروه اقتصادی/ دومین روز از ماه آوریل ۲۰۲۰، تنها

دوروز پس از ابطال توافق کاهش تولید نفت اوپک پلاس و در حالی که همه نگران افزایش شدید مازاد عرضه در بازار نفت بودند، ناگهان ورق برگشت.

تولیدکنندگان بزرگ نفت خام جهان که تا کنون فقط به فکر فروش بیشتر نفت بودند، اعلام آمادگی کردند که بیش از ۱۵ میلیون بشکه در روز از عرضه نفت خود بکاهند تا تأثیر ویروس کرونا بر تقاضای نفت را جبران کنند. اما چگونه؟ این بار پای امریکا در میان است. تولیدکنندگان نفت شیل تگزاس که در قیمت‌های کنونی توان تولید نفت گران و غیرمتعارف شیل را ندارند، اعلام کردند که می‌خواهند برای کاهش عرضه نفت به بازار با عربستان و روسیه همکاری کنند. شنیده می‌شود که پشت پرده نیز امریکا قول‌هایی به روسیه داده است. البته نه فقط در بازار نفت بلکه در عالم سیاست. پیش‌بینی می‌شود که در دو هفته آینده اتفاقات ویژه‌ای در بازار نفت رقم بخورد. اما قیمت نفت که الان در محدوده ۳۴ دلار قرار دارد، چه میزان بالا خواهد رفت؟

شوگ روانی مثبت به بازار

در دوروز گذشته، قیمت نفت خام با امید به توقف رویارویی مسکو و ریاض روندی افزایشی را طی کرد. به طوری که دیروز و در زمان تنظیم این گزارش، نفت خام شاخص برنت از کانال ۲۰ دلار خارج شد و به ۳۴.۳۳ برای هر بشکه رسید. نفت خام برای ۱۵ روز متوالی در کانال ۲۰ دلار معامله می‌شد و حتی به کف قیمتی ۱۷ دلار اخیر یعنی ۲۲ دلار برای هر بشکه نیز رسیده بود.

این نفت ارزان نتیجه شیوع ویروس کرونا و کاهش تقاضا برای نفت و همینطور تخفیف‌های ویژه عربستان و دیگر کشورها برای بازار گشایی بود. روسیه نیز با عدم توافق برای تمدید طرح کاهش تولید در اجلاس ۶ و ۵ سابق اوپک و غیروای می‌کرد. شکل گیری شرایط کنونی نقش مهمی داشته است، حتی مهم‌تر از عربستان. از روز اجلاس ناموفق اوپک پلاس تاکنون قیمت نفت بیش از ۲۰ دلار در بشکه افزایش داشته است. در ۲۰ روز اخیر کشورها مصرف‌کننده نفت با ریزش قیمت‌ها، تانکرهای نفت زیادی را برای ذخیره سازی خریدند. انبار بسیاری از کشورها اکنون در حال پر شدن با نفتی ارزان است و بیش زودی تقاضا برای نفت کمتر نیز خواهد شد. پیش‌بینی می‌شد که با ادامه این روند قیمت‌ها به کانال ۱۰ دلار در بشکه سقوط کند؛ اما امریکا پلک اول را زد و شرایط تغییر کرد.

روز گذشته معاملات آتی شاخص نفت خام سبک امریکا نیز در قیمت ۲۷.۱۷ دلار در بشکه انجام می‌شد.

اکنون و به صورت فوری این سیاست‌ها به کار نمی‌آیند. طبق گزارش صندوق بین‌المللی پول سیاست اقتصادی اکنون سه هدف دارد: ابتدا اینکه عملکرد بخش‌های اساسی باید تضمین شود. منابع مورد نیاز جامعه برای آزمایش و درمان در برابر کووید ۱۹ باید تقویت شود. مانند خدمات بهداشتی منظم، تولید و توزیع مواد غذایی و... همچنین مراقبت‌های لازم برای حفظ امریکا برای اطمینان از تولید تجهیزات پزشکی صورت گیرد. این مورد می‌تواند شامل اقدامات مداخله‌گرانه دولت جهت تأمین منابع کلیدی مورد نیاز از جمله کالاهای اساسی هم باشد.

این گزارش با ذکر مثال‌هایی آورده است: به عنوان مثال توقیف زود هنگام ماسک‌های پزشکی در فرانسه و فعال کردن تولیدات دفاعی در امریکا برای اطمینان از تولید تجهیزات پزشکی از جمله مواردی است که توسط دولت صورت گرفته است سهمیه بندی، کنترل قیمت و به راه اندازی قوانین در- مقابل احتکار نیز ممکن است در شرایط کمبود شدید ضروری باشد. همچنین در توضیح هدف دوم نیز آمده است: ارائه منابع کافی به خانوارهایی که از بحران ویروس کرونا آسیب دیده‌اند اقدامی مهم است خانوارهایی که به صورت مستقیم و غیر مستقیم درآمد خود را در اثر آسیب ویروس کرونا از دست داده‌اند، نیازمند حمایت دولت هستند. این حمایت باید اینگونه باشد که افراد ضمن ماندن در خانه

■ **شنبه ۱۶ فروردین ۱۳۹۹**
■ **سال بیست و ششم**
■ **شماره ۷۳۱۳**

بدر شود می‌توان تأسیس با گسترش شرکت‌های بزرگ دولتی را جهت حمایت از شرکت‌های خصوصی دچار اختلال شده در دستور کار قرار داد. این اقدام در جریان «رکود بزرگ»، نیز در اتحادیه اروپا و امریکا صورت گرفته بود.

■ **تأچه زمانی مداخله دولت توجیه دارد؟**

این گزارش در ادامه به این موضوع پرداخته است که دولت تا چه زمانی باید در صحنه حضور داشته باشد؟ این سؤال چنین پاسخ داده شده است: مداخله دولتی در زمان بحران، تا شرایطی که این وضعیت پایدار است، توجیه می‌شود. اما باید این مداخلات در شرایط کاملاً شفاف و با ارایه اطلاعات دقیق صورت گیرد. همچنین باید تعیین شرایط لازم در تخصیص منابع به گروه‌های هدف مورد نظر باشد. از جمله در حمایت مالی از خانوارها، مشاغل و بخش مالی و... اگر وام‌های یارانه‌ای به یک شرکت بزرگ تخصیص داده می‌شود باید بر حفظ اشتغال ایجاد شده در شرکت، محدود شدن پاداش مدیر عامل و... تأکید شود.

■ **چالش‌های اقتصادی مدیریت بحران**

صندوق بین‌المللی پول در پایان به چالش‌هایی که حضور بر رنکتر دولت در اقتصاد در زمان بحران ایجاد می‌کند هم پرداخته و آورده است: به هر حال اقدامات دولت‌ها برای بهبود عملکرد پروسه احیاء چالش‌هایی را به دنبال خواهد داشت مثلاً اینکه سطح بدهی عمومی افزایش می‌یابد و حضور دولت در اقتصاد پررنگتر می‌شود، اما لیل به موفقیت در سیاست‌های فاز اول، می‌تواند این اطمینان را ایجاد کند که اقتصاد ملحق ماندن پروژه‌های بلندمدت تولیدی شده است همچنین بروز اختلال در بخش مالی باعث افزایش بهم ریختگی در اقتصاد خواهد شد. دولت‌ها همچنین باید در این شرایط حمایت‌های متناسب را از بنگاه‌های خصوصی برقرار کنند، از جمله این حمایت‌ها می‌تواند به یارانه دستمزد اشاره کرد. همچنین برنامه مربوط به کنترل بیماری و مدیریت آسیب‌های ناشی از آن موفقیت‌آمیز باشد پس از پایان بحران می‌توان بر سیاست‌های محرک مالی تأکید کرد. در چنین شرایطی زمینه‌ها برای خروج دولت از اقتصاد هم فراهم می‌شود.

امریکایی‌ها با اوپکی‌ها و روس‌ها چقدر عجیب است؟ امریکایی‌ها کم و بیش همان نگرشی را به بازار دارند که روسیه در دو دهه اخیر داشته است. به این معنا که به ثبات بازار سخت علاقمندند ولی به هزینه‌ساز تولیدکنندگان.

یک منبع آگاه که تمایلی به ذکر نام خود در این گزارش ندارد، به خبرنگار ما می‌گوید: در اجلاس ماه دسامبر اوپک نمایندگان ای کمپانی‌های تولید کننده نفت شیل آمده بودند و در خارج از فضای اجلاس، اوپک پلاس را به کاهش سقف تولید تشویق می‌کردند. اما اکنون آنها می‌خواهند که پای میز مذاکره بنشینند. آن هم در شرایطی که قوانین سختگیرانه ضد کارتل در این کشور وجود دارد و تعدادی از ایالت‌های امریکا، اوپک را کارتل قلمداد می‌کنند همکاری با اوپک را غیر قانونی می‌دانند.

■ **قیمت‌نفت چقدر بالای‌ای‌رود؟**

هنوز مشخص نیست که قیمت نفت در ماه‌های آتی به چقدر خواهد رسید. همه چیز به نتیجه مذاکرات بستگی دارد. تنها می‌توان گفت که شیوع ویروس کرونا ۲۰ میلیون بشکه در روز از تقاضای نفت کاسته و بر اساس پیش‌بینی سیتی بانک این رقم به میانگین ۱۶ میلیون بشکه در ۲۰۲۰ خواهد رسید. البته تحلیلگران سیتی بانک انتظار دارند که میانگین قیمت‌های هر بشکه نفت برنت و وست تگزاس اینترمدیت به ۱۷ دلار در فصل دوم و ۲۵ تا ۳۰ دلار در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ و ۳۰ دلار برای سال ۲۰۲۱ برسد. با این حال نقطه سر به سر برای آن دسته از میادین امریکا که تا سال ۲۰۲۶-۲۰۱۷ به بهره برداری رسیده‌اند ۵۵-۶۰ دلار در هر بشکه است. فعالیت در قیمت‌های کنونی برای سرمایه‌گذاری‌های جدید، نیز مقرون به صرفه نیست. بانک‌ها از اعطای وام خودداری می‌کنند. برخی از میادین موجود هم نیازده کمتری دارند و هنوز نیازمند سرمایه‌گذاری‌های بیشتر هستند. ضمن اینکه قوانین فدرال هم در مورد شیل، به درستی تعریف نشده است. هزینه بازسازی تخریب‌های زیست محیطی در فرآیند تولید نفت شیل بالاست. هنوز بودجه‌ای برای بهبود محیط زیست تخصیص داده نشده است. لایوح مختلفی در کنگره و مجالس ایالتی در دست بررسی است. چنانچه هزینه‌های زیست محیطی بر عهده تولیدکنندگان شیل قرار گیرد، با مالیات‌های تازه‌ای برای جبران تخریب‌ها اعمال شود، کمپانی‌های شیل که عموماً متوسط و کوچک هستند، به نفت ۷۰-۷۵ دلار در هر بشکه نیاز خواهند داشت. لذا توسعه مطابق برنامه‌های امریکا به نفت با قیمت‌های بالاتری نیاز دارد.

تقدیر اتحادیه بین‌المللی راه‌آهن‌ها از اقدامات راه‌آهن ایران برای مقابله با کرونا

سومین وب کنفرانس گروه کاری ویژه کووید۱۹ اتحادیه بین‌المللی راه‌آهن‌ها (UIC) باحضور نمایندگان راه‌آهن‌های عضو گروه کاری ویژه از جمله ایران، فرانسه، ژاپن، چین، کره جنوبی، روسیه، انگلستان، کانادا، امریکا، جامعه راه‌آهن‌های اروپا (CER)، به منظور ارائه راهکارها و اقدامات کشورهای عضو برای مقابله با ویروس کرونا و تبادل تجربیات کشورها برگزار شد. در ۲۷ اسفندماه ۱۳۹۸، نیز UIC در خبرنامه الکترونیکی خود خبری در مورد راه‌آهن ایران با تیتیر «راه‌آهن ایران برای مقابله با کووید ۱۹ (ویروس کرونا) در آمادگی کامل است»، منتشر و تأکید کرده است که راه‌آهن ایران با در نظر گرفتن شیعو احتمالی ویروس کرونا با تشکیل یک کمیته ویژه یکی از سازمان‌های پیشتاز در ایران بوده و در روزهای قبل از شیوع ویروس کرونا در این کشور، اقدامات ضروری را برای مقابله با ویروس کووید ۱۹ اتخاذ کرده تا برای رویارویی با آن آماده باشند. تهیه و تدوین دستورالعمل‌های پیشگیری از شیوع ویروس کرونا با استفاده به دستورالعمل‌های ستاد ملی مبارزه با ویروس کرونا و ابلاغ آن به شرکت‌های حمل و نقل ریلی، نظارت بر ضدعفونی کردن قطارهای مسافری قبل از حرکت در مبدا و درایستگاه‌ها، نصب بروشور و پخش فیلم‌های آموزشی مقابله با کرونا در قطارهای مسافری از مهمترین اقدامات راه آهن ایران در مقابله با ویروس کرونا بوده است.

■ **حمل مستقیم غلات از کشتی توسط قطار:** در اقدامی دیگر توسط راه آهن، با برنامه ریزی‌های صورت گرفته، پس از ۱۵ سال حمل مستقیم غلات از کشتی توسط قطار به مقاصد مختلف فراهم شد. سعید رسولی، مدیرعامل راه آهن با اعلام این خبر اظهار داشت: تخلیه محموله اولین کشتی به قطار به صورت مستقیم، در بندر رشت رچایی آغاز شد. این محموله به سیلوهای شهرهای کرمان، یزد، اصفهان، تهران و مشهد حمل خواهد شد. معاون وزیر راه و شهرسازی، حفظ کیفیت خلّه به دلیل حذف تخلیه و بارگیری مکرر و توقف در انبار، کوتاه شدن زمان حمل این کالای استراتژیک و کاهش تلفات و سوانح جاده‌ای را از جمله مهمترین مزایای روش حمل مستقیم غلات برشمرد. وی ادامه داد: صرفه‌جویی در مصرف سوخت، کمک به حفظ محیط زیست، ارتقای بهره وری شبکه و ناوگان راه آهن کشور و عملیات بندری و به طور کلی افزایش سهم حمل ریلی کشور، از دیگر مزیت‌های حمل مستقیم محمولات از کشتی به قطار است.

نیمه اول فروردین ۹۹ چگونه گذشت؟

بازار کالا دارد، اما گران است

■ **گروه اقتصادی/** با شیوع ویروس کرونا و حرف و حدیث‌ها مبنی بر محدود کردن رفت و آمد برخی از شهرها، به بیکاره خرید کالاهای اساسی از سوی مردم پیش از دو برابر افزایش پیدا کرد. در این مدت کمتر فروشگاه‌های کمبود کالاهای اساسی مواجهه شد و همه مردم توانستند مایحتاج خود را خریداری کنند. مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌گویند: از آنجا که ما برای شب عبید و افزایش خریدهای مردم پیش‌بینی‌های لازم را کرده بودیم توانستیم در تأمین کالاهای اساسی موفق عمل کنیم. اما خریدهای گسترده و بعضاً ۵ برابر نیاز مصرف باعث شد که در برخی از کالاها شاهد رشد قیمت باشیم. برنج، حبوب، میوه و گوشت از جمله کالاهایی بودند که از اواخر سال گذشته به خاطر شیوع کرونا به سمت رشد قیمت حرکت کردند. در این میان کالاهایی که گفته می‌شد برای جلوگیری از بیماری کرونا مناسب هستند جهش قیمت داشتند، نمونه این محصولات لیموترش و زنجبیل بود. شورای اطلاع رسانی دولت در گزارشی وضعیت بازار کالایی در تهران و کرج را رصد کرده است که در ادامه به بخشی از آن اشاره می‌شود. در این گزارش عنوان شده که هم اکنون کمبود کالا در بازار وجود ندارد و قیمت برخی اقلام با افزایش همراه شده است. در این گزارش تحلیلی از وضعیت بازار آمده است: در اقبال فروشگاه‌های مانند حبوب، ماکارونی، تن ماهی و... هیچ کمبودی وجود ندارد و تمام فروشگاه‌ها در حال عرضه این محصولات هستند. براساس گفته‌های فروشندگان، تمام اقلام موجود در فروشگاه‌ها مربوط به اواخر سال گذشته است و در سال جاری کالای جدیدی عرضه نشده است. این گفته در واقع بیانگر این است که بررسی میانه ایران نشان می‌دهد در سال جاری عرضه کالا به فروشگاه‌ها صورت گرفته است. از جمله کالاهایی که در سال ۹۹ عرضه وسیع آن صورت گرفته ماکارونی و رب است. ■ **توقف عرضه/** شورای اطلاع رسانی دولت در گزارش خود آورده است: به گفته فروشندگان تعطیلی برخی از واحدهای تولیدی با کاهش نیروی کار آنها باعث شده روند توزیع کالا در حوزه خرده فروشی‌ها مختل شود. به گونه‌ای که یکی از فروشندگان در شرق تهران دراین باره گفته است: «هر محصول جدیدی که در سال جاری عرضه می‌شود با افزایش قیمت و کاهش کیفیت روبرو است». فروشنده دیگری در غرب تهران تأکید کرد: «برخی از تولیدکنندگان با هدف کسب سود بیشتر، توزیع محصولاتشان را متوقف کرده‌اند تا با قیمت‌های جدید عرضه کنند».

■ **گوشت قرمز گران‌شد، بازار مرغ، آرام است/** موضوع دیگری که شورای اطلاع رسانی دولت به آن پرداخته قیمت قرمز است. قیمت قرمز عنوان شده که قیمت انواع گوشت قرمز (گوسفند و گوساله) نسبت به ابتدای اسفندماه سال قبل، با افزایش همراه شده است. گرچه در مقایسه با انتهای اسفندماه، اندکی از قیمت‌ها کاسته شده اما همچنان هر کیلو گوشت قرمز با افزایش ۳۰ هزار تومانی مواجه شده است. به عنوان مثال گوشت شقه گوسفندی ۹۸ هزار تومانی به بیش از ۱۱۵ هزار تومان رسیده است. این گزارش تحلیلی به بازار مرغ هم اشاره‌ای داشته است. در این گزارش تأکید شده که بازار مرغ آرام بوده است و هر کیلو مرغ بین ۱۰ هزار الی ۱۰ هزار و ۵۰۰ تومان عرضه می‌شود. گفته می‌شود علت افت قیمت مرغ به خاطر کاهش صادرات است. کالای دیگری که مورد پایش قرار گرفته برنج است. در این گزارش آمده با وجود آنکه کمبودی در بازار برنج مشاهده نمی‌شود، ولی قیمت‌ها رشد داشته است. قیمت برنج درجه یک ایرانی که قبل از سال جدید ۱۹ هزار تومان بود اکنون به ۲۷ هزار تومان رسیده است.

جزئیات اختصاص کارت اعتباری ۱ و ۲ میلیون تومانی به افشار آسیب‌پذیر

بر اساس مصوبه هیأت دولت، دستورالعمل اختصاص کارت اعتباری ۱ و ۲ میلیون تومانی به افشار آسیب‌پذیر ابلاغ شد.بر اساس مصوبه هیأت دولت با هدف حمایت از کسب‌وکارهای آسیب‌دیده از کرونا-کارت‌های اعتباری در طرح خرید اعتباری اضطراری ناشی از شیوع کرونا براساس دستورالعمل ابلاغی معاون اول رئیس جمهور به افشار آسیب‌پذیر فاقد درآمد ثابت از قبیل رانندگان تاکسی، اتوبوس، مینی‌بوس و کرایه‌های بین شهری، دستفروشان و کارگران فصلی تا سقف ۴ میلیون خاوار به‌شخص وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تعلقی می‌گردد. بانک‌عامل همان بانک و اریز-کننده یارانه افراد بوده و موظفند ۴۸ ساعت پس از اعلام وزارت کار، به‌ترتیب اعتبار ۱ میلیون تومانی را در کارت خانوارهای یک‌نفره و ۲ میلیون تومانی را در کارت خانوار بیش از یک‌نفره فاقد درآمد ثابت منظور نمایند. تا ۱۲ درصدی آن ۲۷ ماه که ۳ ماه آن تنفس است صورت می‌گیرد و ۸ و درصد از سود ۱۲ درصدی آن توسط دولت به بانک‌ها پرداخت می‌شود.مشمولین نیازی به مراجعه به بانک‌ها ندارند و بانک‌ها با اخذ تعهد الکترونیکی می‌توانند اقساط را از یارانه و کمک‌هزینه معیشتی افراد کسر کنند. دارا یون چک برگشتی و اقساط معوق بانکی مانع دریافت این تسهیلات نمی‌شود./دولت